

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 131g/2017

privind excepția de neconstituționalitate a art. 244 alin. (1) și alin. (2) lit. b)
din Codul penal al Republicii Moldova
(*evaziunea fiscală*)

CHIȘINĂU

17 octombrie 2017

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII NR. 131G/2017
PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A ART. 244 ALIN. (1) ȘI ALIN. (2) LIT. B) DIN
CODUL PENAL AL REPUBLICII MOLDOVA
(EVAZIUNEA FISCALĂ)

Curtea Constituțională, statuând în componența:

Dl Tudor PANȚÎRU, *președinte*,
Dl Aurel BĂIEȘU,
Dl Igor DOLEA,
Dna Victoria IFTODI,
Dl Victor POPA, *judecători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 10 octombrie 2017,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 17 octombrie 2017 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 244 alineatul (1) și alineatul (2) litera b) din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002, ridicată de avocatul Mihail Silivestru, în dosarul nr. 1a-531/17, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională la 10 octombrie 2017 de către completul de judecată din cadrul Curții de Apel Chișinău (Elena Cobzac, Ludmila Ouș și Stelian Teleucă), în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Curții de Apel Chișinău se află cauza penală de învinuire a lui A.I și „Tanjar-Co” SRL de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 244 alin. (2) lit. b) din Codul penal și V.C. de comiterea infracțiunii prevăzute la articolele 42 alin. (5) și 244 alin. (2) lit. b) din Codul penal. În rechizitoriul s-a indicat că acțiunile lor au condus la neachitarea taxei pe valoarea adăugată în proporții deosebit de mari.

4. În cadrul ședinței de judecată, avocatul Mihail Silivestru a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 244 alineatul (1) și alineatul (2) litera b) din Codul penal al Republicii Moldova.

5. Prin încheierea din 12 septembrie 2017, instanța a admis cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus transmiterea sesizării Curții Constituționale pentru soluționare.

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRII NR. 131G/2017
PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A ART. 244 ALIN. (1) ȘI ALIN. (2) LIT. B) DIN
CODUL PENAL AL REPUBLICII MOLDOVA
(EVAZIUNEA FISCALĂ)

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 21 Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

7. Prevederile relevante ale Codului penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 (republicat în M.O., 2009, nr. 72-74, art. 195) sunt următoarele:

Articolul 244 Evaziunea fiscală a întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor

„(1) Evaziunea fiscală a întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor fie prin includerea în documentele contabile, fiscale sau financiare a unor date denaturate privind veniturile sau cheltuielile, a unor cheltuieli care nu au la bază operațiuni reale ori care au la bază operațiuni ce nu au existat, fie prin tănuirea unor obiecte impozabile, dacă **suma impozitului** care trebuia să fie plătit depășește 1500 unități convenționale,

[...]

(2) Aceeași acțiune:

b) care a condus la **neachitarea impozitului** în proporții deosebit de mari

[...]”

8. Prevederile relevante ale Codului fiscal al Republicii Moldova nr.1163-XIII din 24 aprilie 1997 (M.O., 2007, ediție specială) sunt următoarele:

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRII NR. 131G/2017
PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A ART. 244 ALIN. (1) ȘI ALIN. (2) LIT. B) DIN
CODUL PENAL AL REPUBLICII MOLDOVA
(EVAZIUNEA FISCALĂ)

Articolul 93
Noțiuni generale

În sensul prezentului titlu, se definesc următoarele noțiuni:

1) *Taxă pe valoarea adăugată* (în continuare – T.V.A.) – *impozit de stat* care reprezintă o formă de colectare la buget a unei părți a valorii mărfurilor livrate, serviciilor prestate care sunt supuse impozitării pe teritoriul Republicii Moldova, precum și a unei părți din valoarea mărfurilor, serviciilor impozabile importate în Republica Moldova.

[...]

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține că dispozițiile art. 244 alin. (1) și alin. (2) lit. b) din Codul penal, care incriminează evaziunea fiscală a întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor, sunt formulate într-o manieră ambiguă, neclară și sunt interpretate extensiv de către autorități. Astfel, dispozițiile contestate sunt operabile numai în cazul neachitării la bugetul de stat a „impozitului”, nu și a „taxei”, care, potrivit art. 6 alin. (2) din Codul fiscal, este o plată obligatorie cu titlu gratuit, care nu este impozit.

10. Autorul excepției menționează că pentru a satisface exigența previzibilității prevederilor legale legea trebuie să fie redactată în termeni suficient de clari și preciși, având toate noțiunile bine definite, astfel încât persoana să fie în măsură să prevadă consecințele ce pot decurge dintr-o acțiune determinată.

11. Potrivit autorului excepției, prevederile contestate contravin articolelor 21, 22, 23 și 54 din Constituție și articolului 7 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Codului penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de către avocatul Mihail Silivestru, în dosarul nr. 1a-531/17, pendinte la Curtea de Apel Chișinău, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRII NR. 131G/2017
PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A ART. 244 ALIN. (1) ȘI ALIN. (2) LIT. B) DIN
CODUL PENAL AL REPUBLICII MOLDOVA
(EVAZIUNEA FISCALĂ)

15. Curtea reiterează că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit. g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de pertinența prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

16. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile articolului 244 alineatul (1) și alineatul (2) litera b) din Codul penal al Republicii Moldova.

17. Curtea observă că autorul excepției, invocând încălcarea articolelor 21, 22, 23 și 54 din Constituție, a pretins, în esență, că prevederile criticate nu respectă exigențele constituționale referitoare la calitatea legii penale.

18. În acest context, Curtea a reținut în jurisprudența sa că „**preeminența dreptului în materie penală** exprimă printre altele **asigurarea legalității infracțiunilor și pedepselor; inadmisibilitatea aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special, prin analogie**”. Astfel, legea penală constituie un ansamblu de reguli juridice, formulate într-o manieră **clară, concisă și precisă** (HCC nr. 21 din 22 iulie 2016, §53-54).

19. Curtea a relevat că principiile „*nullum crimen sine lege*” și „*nulla poena sine lege*”, stabilite ca valori constituționale în art. 22 din Constituție, impun ca doar legiuitorul să reglementeze conduita incriminată, astfel încât fapta, ca semn al laturii obiective, să fie cert definită, dar nu identificată prin interpretarea extensivă de către cei care aplică legea penală. O astfel de modalitate de aplicare poate genera interpretări abuzive. Cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interdicția analogiei în aplicarea legii penale urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului.

20. De asemenea, în Hotărârea nr. 25 din 13 octombrie 2015, Curtea a menționat:

„64. [...] dispozițiile de blanchetă în Codul penal asigură stabilitatea legii penale, astfel încât conținutul acesteia să nu fie direct proporțional cu frecvențele modificări ale actelor normative subsecvente, precum și legătura sistemică cu alte acte normative aplicabile.”

21. În speță, Curtea observă că prevederile contestate de la art. 244 alin (1) din Codul penal instituie răspunderea penală pentru evaziunea fiscală a întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor dacă **suma impozitului** care trebuia să fie plătit depășește 1500 unități convenționale, iar art. 244 alin.(2) lit. b) incriminează acțiunile ilegale care au condus la **neachitarea impozitului** în proporții deosebit de mari.

22. Astfel, pentru a asigura încadrarea juridică corectă, excluzând arbitrarul, Curtea subliniază că dispozițiile complinitoare ale legilor nepenale, implicit prevederile Codului fiscal, stabilesc care contribuții la bugetul de stat intră în categoria impozitelor.

23. Examinând materialele cauzei penale în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că neachitarea T.V.A.-ului a fost calificată drept neachitare a impozitului, persoanele fiind trase la răspundere penală pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 244 din Codul penal.

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRII NR. 131G/2017
PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A ART. 244 ALIN. (1) ȘI ALIN. (2) LIT. B) DIN
CODUL PENAL AL REPUBLICII MOLDOVA
(EVAZIUNEA FISCALĂ)

24. În acest context, Curtea observă că, potrivit art. 93 pct. 1) din Codul fiscal, *taxa pe valoarea adăugată (T.V.A.) este impozit de stat*, care reprezintă o formă de colectare la buget a unei părți a valorii mărfurilor livrate, serviciilor prestate care sunt supuse impozitării pe teritoriul Republicii Moldova, precum și a unei părți din valoarea mărfurilor, serviciilor impozabile importate în Republica Moldova.

25. Prin urmare, reieșind din cele menționate, Curtea nu poate reține critica de neconstituționalitate în raport cu articolele 22 și 23 din Constituție, or, în speță, problema abordată derivă din interpretarea eronată a legii, și nu din neclaritatea acesteia.

26. De asemenea, în ceea ce privește invocarea principiului constituțional al prezumției nevinovăției, garantat de articolul 21 din Constituție, Curtea reține că acesta nu este incident normelor contestate.

27. În lumina celor expuse, Curtea menționează că excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (1) și (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 244 alineatul (1) și alineatul (2) litera b) din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002, ridicată de avocatul Mihail Silivestru, în dosarul nr. 1a-531/17, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Tudor PANȚÎRU

*Chișinău, 17 octombrie 2017
DCC nr. 103
Dosarul nr. 131g/2017*